

Så ska de gröna spela sina kort

Forskning och erfarenheter från andra gröna europeiska partier visar att gröna partier som medverkar i regering å ena sidan kan vinna inflytande och öka sin legitimitet, å andra sidan riskerar att tvingas ge upp såväl ideologiska, som organisatoriska grundbultar. Under hösten 2014 lämnade de finska gröna regeringen på grund av planer på nya kärnkraftverk. Under våren 2014 lämnade

de franska gröna den socialistiska regeringen på grund av bland annat en hårdare migrationspolitik.

Den gröna tankesmedjan Cogito har tagit fram en rapport som kartlagt gröna partiers regeringsmedverkan i 17 europeiska länder. I rapporten framkommer viktiga lärdomar för gröna partier i regeringställning, nedan finns en sammanställning av några av de viktigaste.

Frida Johnsson

Stanna kvar i regeringen

Man bör eftersträva att regeringsbildningen håller hela mandatperioden. Man bör inte ens överväga att bryta regeringssamarbetet om inte någon ny ödesfråga, som inte kunnat förutses i förhandlingarna, plötsligt dyker upp. Men det förutsätter att det är en fråga som medför att den gröna opinionen accepterar en tillfällig regeringskris, exempelvis på grund av motstånd mot utbyggnad av fler kärnkraftor eller förbifarten. Eventuella mindre kontroverser måste hanteras på annat sätt än utträde ur regeringen.

Skaffa inflytande över de tunga politikområdena

Gröna partier måste ta anspråk över de viktigaste miljöposterna, men även andra tunga poster är viktiga för att nå framgång på miljöområdet. Makt över näringspolitiken, trafikpolitiken eller jord- och skogsbrukspolitiken är också viktigt för att nå verkligt grönt inflytande.

Skilj på kompromisser och grön politik

Större kompromisser som avviker mer än marginellt från den gröna grundövertygelsen måste presenteras som just kompromisser så att den gröna politiken förblir tydlig även när en stor del av regeringsbesluten utgör kompromisser.

Stärk interndemokratin

Det är viktigt att förankra regeringsarbetet internt i partiet genom starka interndemokratiska beslutsprocesser. Erfarenheterna från andra partier visar att en stark interndemokrati minskar risken för att partimedlemmar och gräsrotter tröttnar eller känner sig omotiverade. Det är också en försäkring mot interna stridigheter om problem uppstår eller om väljarna reagerar negativt på regeringsarbetet.

Utveckla de gröna visionerna och en alternativ organisationsform

Det är viktigt att behålla och utveckla sådana inslag i organisationen som påminner om partiets alternativa identitet, inte minst åtgärder för att stärka förankringen i miljö- och alternativrörelserna. Exempelvis måste regeringsagendan och de interna samtalen regelbundet återföras till de gröna kärnfrågorna: kärnkraftsavveckling, internationell solidaritet och fred samt alternativ till den traditionella tillväxtekonomin. Alla gröna partier med regeringserfarenhet har genomfört inre organisationsförändringar i riktning mot professionalisering och effektivisering. Behovet av detta måste erkännas öppet för att inte skapa en onödig förtroendekris när medlemmar känner sig överkörda. Samtidigt visar forskningen att de gröna partier som belönats av sina väljare efter regeringsmedverkan (till exempel i Tyskland, Finland, Frankrike och Lettland) har varit noga med att inte avskaffa samtliga alternativa drag i sin organisation. En framtida position som regeringsparti medför dock ett förstärkt behov av att utveckla deltagandet inom de områden som är partiets egen kompetens – de gröna visionerna.

Säg nej till inlåsningsblockpolitiken

Gröna partier har regerat i såväl vänster- som högerkoalitioner. Det tycks finnas en viss tendens att partier som gör intryck av att vara principiellt "inlåsta" i endera blocket, till exempel Tjeckien åt höger och Italien åt vänster, bestraffas av väljarna, medan partier som är principiellt öppna för samarbete åt båda håll, som Tyskland och Finland, klarar sig bättre. Forskningen visar att en valstrategisk centrumposition med möjlighet till samarbete med olika politiska block utgör den bästa grundvalen för grönt inflytande. Grönt är inte detsamma som socialism eller liberalism, däremot behöver socialliberala eller vänsterliberala väljare kunnakänna sig trygga med att partiet förstår samhällets socioekonomiska maktstruktur och strukturella orättvisor. Det innebär att man varken bör låta sig låsas in för gott i ett vänsterblock eller ramla i fällan och profilera sig som ett borgerligt intresseparti, till höger om socialdemokratin.

Lev som ni lär

Det gröna belgiska partiet Ecolo har tagit fram en lång rad förslag på hur gröna ministrar kan "leva som de lär" betydligt mer än som varit vanligt i regeringskretsar. Ministrar får inte bli en avskämd maktelit ovanför vardagslivet. Att gröna ministrar skall skaffa sig ekologiska arbetsformer är viktigt både sakligt, för miljön, och för förtroendet i befolkningen.

Marknadsför alla gröna regeringsåtgärder med stor kraft

Det kan vara svårt för alla mindre partier i koalitioner att få "kredit" för sina konkreta åtgärder. Ingenting blir känt automatiskt, inte ens från en regering, allt måste aktivt föras ut. Gröna partier brukar vara bra marknadsförare, men blir lätt misskända och undanskuffade när de suttit i regeringar.

